

Popov, kateri se je osobito pečal s preiskovanjem one dobe, omenja pogostokrat „Vojno i mir“ ter pravi, da Tolstoj, kateri je imel seveda le najvažnejše pripomočke in dokumente pri rokah, sklepa tako naravno in ženijalno, da se njegova povest večinoma povsem sklada z izjavami dokazov, na katere je prišel Popov mnogokrat po zaključji, za katere pa Tolstoj niti vedel ni.

Predno preidem na natančnejši opis posameznih delujočih oseb in njihovih odnošajev k celotnemu delu, omeniti moram osobito jedno stran romanovo, ki se je tako pogostokrat štela pisatelju v greh, očitalo se mu je namreč, da je mysticismu odmeril v svojem delu preveč prostora. „Glejte“, pravijo, „pisatelj veruje v usodo, pripisuje ji važno mesto velikih dogodkih, veruje v elementarno silo nas. Filozofijo bratske ljubezni, katero kaže jeden glavnih junakov „Miru“, Pjer Bezuhor, osobito kolje oči vsled svoje mističnosti. V obče leži veliki greh pisateljev osobito v tem, da se Tolstoj trudi najti za dogodkom nekaj družega nego sam dogodek, da išče povsodi tajinstvenega „Čemu?“, da išče povsodi odgovora o neskončnem, da ga zanima tajnost življenja bolj, nego vse puste naučne teorije skup Marsikateri čitatelj pa, kateremu vse to ne ugaja, uverja, da taki elementi v umetniškem delu nikakor niso na mestu, da so nepotrebni. Toda, je li to v istini tako? Ozrimo se po dokazih za napačnost teh trditev v zgodovini kulture.

Priznati se mora, da je imel mistični element o vsih časih in pri vsih narodih ogromen kulturni pomen. Ne Konfucij, ne Budda, ne Mahomet, ne grška mitologija, ne hebrejska Kabala in se marsikaj družega bi ne bilo imelo upliva in moči do človeka, ako bi ne razlagalo tajnega smisla pojavo, ki so nedostopni potom raziskavanja. Marsikaka veda, ki se sicer opira na realne dokaze in poskuse, je mistična v svojem postanku. Da ne omenjam družega, navedem naj zvezdoznanstvo in kemijo, ki se imata za velik del uspehov zahvaliti mysticismu. In poezija? Kako mnogo važnih poetičnih proizvodov je izšlo pod vplivom mysticisma. Ni li s podobnimi nazori napolnjena Ilijada, Edda, dela velikih grških tragikov, Dantejeva „Divina comendia“, Goethejev Faust in slavne lirične drame Riharda Wagnerja? Za ozko omejeni um je vse pod solncem premalo jasno, toda Genij se ne straši vprašanj, ki jih še ni razrešilo znanstvo.

Kar se tiče mističnosti „Vojne i miru“, je ista tam popolnem na svojem mestu. V času tolike nesreče in bede nagiba narod vedno na versko — mističen način razjasnjevanja si skrite mu vzroke groznih dogodkov. Tako je bilo tudi v dobi francosko-ruske vojne. V Napoleonu videl je prosti narod Antikrista, ki je prišel, da mu pogubi očetovo. Ta mistični nazor ni mogel ostati skrit Pjeru Bezuhovu, kot čutečemu srcu, katero ni našlo odgovora na svoja težnova vprašanja življenja ni v svojem krogu, ne v vedi in

znanstvu, ki sta mu bila dovolj znana. V številu zveri Apokalipsine čital je ime Napoleonovo in svoje ter bil vsled tega uverjen, da je misija njegova umor Antikristov. Vse to je, kakor se je uže od mnogih stranij dokazovalo, popolnem v duhu one dobe, in Tolstoj tudi v tem slučaju kot realist ni nikakor grešil.

Vojna z Napoleonom pojavila se je kot skušnja, poslana od usode. Radi tega se čini Napoleonovi tudi niso mogli povsem ravnati po prej določenih načrtih. Neka nevidna sila tiščala ga je dalje proti Moskvi, a Rusi umikali so se pred njim tudi brez določenega načrta. Toda energija, katera je privedla Francoze v Moskvo, izgubila se je tam. Nasprotno pa se je pokazala energija ruska tu v srci Rusije v vsej svoji sili. Napoleon bežal je z „veliko armado“, kozaki zasledovali so ga povsodi. „Vojaki francoske vojske“, omenja Tolstoj v svojih podatkih o vojni 12. leta — „niso šli pobijati ruske vojake“ v Berodinski bitki vsled Napoleonovega ukaza, temveč iz lastne sile in želje. Vsa vojska: Francozje, Nemci, Italijani, Poljaki — lačni, raztrgani in utrujeni vsled mučnega potovanja — čutili so, ko so zagledali vojsko rusko, ki jim brani pot v Moskvo — le vin est tiré et quil faut le boire — da je vino nastavljeno, ter da je treba piti. Ako bi jim bil takrat Napoleon prepovedal biti se s sovražniki, ubili bi bili njega ter šli potem nad Ruse, kajti to bilo je neobhodno. (Dalje sledi.)

Novice.

— **Imenovanje.** Finančni minister je imenoval davčna kontrolorja g. K. Meschnerja in g. R. Murgelna glavnima davkarjema. Davkar J. Skušek in oficijal V. Ažman sta imenovana kontrolorjema pri glavni davkariji.

— **Cerkvico sv. Cirila in Metoda v Padričah** pri Trstu bodo blagoslovili dne 10. julija t. l. Požrtovalni rodoljubi tržaški in okoliški so zbrali denar za to lepo pomembno cerkvico.

— **Zadruga sv. Nikolaja** je ime novi družbi v Trstu, ki ima namen, preskrbovati posle ženskega spola. Družba bode skrbela za one služkinje, ki so brez službe, da jih ne tare beda v dobi, ko so brez službe in zlasti, da se ne izgube moralno. Le pohvalno se mora omenjati tržaških rodoljubkinj, ki so zasnovala to družbo.

— **Koncert za Prešernov spomenik** priredi pevsko društvo „Slavec“ dne 2. julija na vrtu „Narodnega doma“.

— **Vodovod v Črnomlju.** Dne 11. julija t. l. bodo v Črnomlju v spomin 50letnice cesarjevega vladanja otvorili vodovod. Slavnostni govor bo imel dvorni svetnik in drž. poslanec g. Franc Šuklje. Slavnosti bode prisostvoval tudi dež. predsednik ekselence baron Hein.

— **Iz ljubljanske škofije.** Presviti knez in škof je imenoval kanonika in dosedanjega mestnega župnika gospoda Jan. Flisa za generalnega vikarja, namestnik je prelat g. dr. Kulovic. Za stolnega župnika je imenovan kanonik g. Jos. Erker in za dekana ljubljanske dekanije kanonik g. Iv. Sušnik.

— **Birmovanje v Loki pri Zidanem mostu** dne 30. jun. Na predvečer napravila je prostovoljna požarna bramba baklada in pevci z okolice in Ljubljano serenado prevz. gosp. knezoškofu lavantinskemu Mihaelu Napotniku. Pele so se tri pesme: „Jandransko morje“, „Glas domovinski“ in „Domovini“ s tenorsolo gosp. Meden in baritonsolo gosp. Pucihar. Prevz. gosp. knezoškof je bil vidno razveseljen na tej ovaciji in se vsakemu pevcu posebej zahvalil. — Po petju zaklicalo je zbrano mnogobrojno ljudstvo navdušeno trikratno „Živijo“ preljubljenemu višjemu pastirju. Prižgal se je tudi bengalični ogenj in raketi, kar je vže tako lepi večer še bolj očaralo. — Velika zasluga za ta lep večer gre gosp. Fr. Petriču iz Radeč, kateri je vse te priprave vodil.

— **Dve jubilejski nagradi za slovenske skladatelje** v znesku 600 in 300 kron razpisuje „Glasbena Matica“ v Ljubljani za najboljše dve izvirni epiški skladbi za veliki orkester, soli in zbor.

— **Na slovenski c. kr. nižji gimnaziji v Ljubljani** se vrši vpisovanje za I. razred dne 10. julija t. l. Vsprejmine skušnje se prično dne 16. julija t. l.

— **Izpiti v šoli »Glasbene Matice«** se vrše te dni.

— **Tat.** Mnogo tatvin se je izvršilo zadnji čas okrog St. Jerneja na Dolenjskem. Pred kratkim je bila okradena ondota pošta. Zdaj so zasledili tatu, ta je gostač Ant. Gorenec stanujoč na Drami ob Krki št. 17. šentjernejske fare. Dobili so pri njem celo zalogo ukradenih reči in tudi denar, katerega je na pošti ukradel.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so od 25. majnika do 25. junija poslali: Slavna posojilnica v Gornji Radgoni 5 gld. — Ženska podružnica v Šežani po blagajničarici g. Adeli Omahni 132 gld., namreč 82 gld. udnine in 50 gld. kot prvo polovico sedme pokroviteljnine. — Podružnica za Velikovec in okolico 40 gld. — Podružnica na Vranskem 11 gld. 40 kr. — Č. g. Ivan Sakser, župnik v Hotederšici, 2 gld. — „Častilci Matere božje na Rožniku“ 8 gld. — Izvenakademična podružnica v Gradcu po blagajniku g. Fr. Hrašovcu 142 gld. 60 kr. — Ženska podružnica v Rojanu po predsednici g. Marici Debelak 100 gld. — V Kranju ob pogrebščini po ranjkem g. Jožu Omersi pri pevskem omizju nabranih 20 gld. — Ženska podružnica v Črnomlju po blagajničarici g. Magd. Pezdirec 50 gld. — Združeni odbori II. bistriško-trnovskih narodnih društev 68 gld. kot čisti dohodek koncerta, katerega je priredilo hrvatsko pevsko društvo „Jadranska Vila“ dne 5. junija v II. Bistrici. — Bog živi in poplačaj rodoljubne darovalce!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Upravno sodišče** je ugodilo pritožbi Slovencev v Ormožu proti ustanovitvi nove nemške šole. S tem je razveljavljen odlok naučnega ministerstva, določujoč ustanovitev take šole. Upravno sodišče utemeljuje svoj ukrep s tem, da so šolske razmere v Ormožu sedaj take, da je nemogoče ustanoviti novo nemško šolo.

— **Cesarske slavnosti.** Minole dni sta se vršili na Dunaji dve prelepi slavnosti v proslavo cesarske petdesetletnice. Prvo je priredila dunajska šolska mladina. Slavnosti se je udeležilo do 70.000 učenk in učencev, ki so z ostalim prebivalstvom navdušeno pozdravljali navzočnega vladarja. Drugo slavnost so priredili avstrijski lovci. Nad 4000 lovcev mej temi 80 iz Kranjske se je zbralo v Schönbrunn pod načelstvom nadvojvode Fran Ferdinanda d'Este, ki je v imenu lovcev izrazil cesarju udanost in zvestobo ter mu izročil zlato hrastovo vejico. Cesar je bil vsled velikanske ovacije vidno ginjen.

V industrijalni in kmetijski svet je volil deželni odbor kranjski g. dež. odbornika Fr. Povšeta in c. kr. kmetijska

družba g. ravnatelja G. Pirca. Trgovska in obrtniška zbornica je odbrala za ta svet g. tovarnarja Jos. Lenarčiča in za njegovega namestnika g. tovarnarja Feliks Staré-ta.

— **»Nov časopis«** z imenom „Der Süden“ je ustanovilo nekaj slovenskih in hrvatskih državnih poslancev. List bo zastopal interese Slovencev in Hrvatov ter pričel s 1. julijem izhajati po 2krat na mesec na Dunaji. Slovenskih rodoljubov dolžnost je list podpirati.

— **Obrtna zveza za Kranjsko** namerava meseca avgusta prirediti skupen obisk jubilejske razstave na Dunaji. Vložila je v ta namen pri c. kr. priv. društvu južne železnice prošnjo, za preskrbitev posebnega vlaka z znižanimi cenami. Prošnjo je podpisala trgovska in obrtniška zbornica.

— **Izlet Glasbene Matice** v Zagorje in Medijo se je izvršil dne 26. junija najlepše. Vsprejem od strani občine, društev in naroda je bil najpristrčnejši in uprav velikansk. Številnim izletnikom ostane ta dan v najlepšem spominu.

— **Slovanski zmagi v Istri.** V Pazinu so zmagali Hrvatje pri občinskih volitvah v vseh treh razredih. Novo postojanko so si priborili Slovani v Višnjanu, kjer so zmagali pri občinskih volitvah v drugem in tretjem razredu in dobili tako občino v svoje roke.

— **Badeni umobolen.** Listi prinašajo vest, da je bivši avstrijski ministerski predsednik grof Badeni obolel na umu. Govori baje neprestano o tem, da hoče kod postati ministerski predsednik in da je v to svrhu pisal italijanskemu kralju in se mu ponudil, da hoče rešiti Italijo politične krize. Poleg tega je Badeni na svojem posestvu v Galiciji, kjer sedaj biva, odpovedal službo vsem poslom rekoč, da jih ne potrebuje, ker postane v tujini ministerski predsednik. Povdarja se, da so burni prizori v francoskem in italijanskem parlamentu, katerim je Badeni na svojem potovanju prisostvoval vplivali nepovoljno na živčno stanje njegovo.

— **Mickiewiczova slavnost v Krakovem.** V stoletni spomin največjega poljskega pesnika Adama Mickiewicza vršila se je dne 26. junija v Krakovem velika slavnost. Odkril se je velikemu pesniku krasen spomenik. O tej priliki je zopet manifestirala slovanska vzajemnost. Čehi so v obilnem številu se udeležili slavnosti v spomin velikega poljskega pesnika in s tem pokazali solidarnost s Poljaki. Vsa slavnost je pričala o nerazrušni zvezi Poljakov in Čehov. Mickiewiczova slavnost je nekako potrdila sklepe Palackyjevih dni.

— **Hudobni sin.** V vasi Podzviza v Bosni je sin Jovo Lukič hotel svojega očeta ustreliti, ko je ta spal v postelji. Pa v trenutku ko je malopridni sin hotel očetu v glavo namenjen strel sprožiti, se mu je zganila roka in strel je zadel le roko. Zločinca so prijeli.

— **Velik požar** je uničil v Voronežu na Ruskem največji ruski parni mlin z osmimi stranskimi poslopji in zalogami. Škode je nad dva milijona rubljev.

— **Šest žensk amoril.** V Haagu je artilerijski stotnik iz maščevanja umoril svojo ženo in pet njenih prijateljic, ki so bile isti čas ravno pri njej. Morilec se je potem zastrupil in takoj umrl.

— **Kamenje jedel.** V italijanskem mestu Bogliasco je 25letni Emanuele Capelli stavil, da hoče pojesti nekaj kilogramov kamenja, ako mu za vsak komad dado 2½ krajcarja. Cappelli je v pričo drugih jel kamenje jesti. Ko je že pojel več kamenčkov, mu prijatelji niso več pustili dalje jesti. Capelli je na to odšel, a našli so ga ponoči ob poti ležati. Spremili so ga v bolnico, kjer so ga očistili pojedenih kamenčkov. Capelli je trdil, da je že šestokrat jel kamenje, pa mu ni nič bilo.